استفتائات جدید (اسفند ماه) ـ 7 /اسفند/ 1399

وقت نماز عشا

سؤال1: آخر وقت نماز عشا تا چه زمانی است؟ اگر کسی آنرا تا پس از نیمه شب به تأخیر بیندازد به چه نیتی باید نماز عشا بخواند؟

جواب: وقت نماز عشا از هنگامی است که به مقدار خواندن نماز مغرب از اول وقت گذشته باشد تا هنگام نیمه شب شرعی ؛ و تأخیر انداختن نماز مغرب و عشا از نیمه شب شرعی جایز نیست. اما در صورتی که نماز مغرب و عشا به دلیل به وجود آمدن عذری و یا از روی معصیت تا پس از نیمه شب به تأخیر بیفتد بنابر احتیاط باید آن را تا اذان صبح بدون نیت ادا و قضا (به نیت ما فی الذمه) بجا آورد.

محاسبه نیمه شب شرعی

سؤال2: نیمه شب شرعی برای نماز مغرب و عشا چگونه محاسبه می شود؟

جواب: نیمه شب برای نماز مغرب و عشا، نصف فاصله بین غروب آفتاب تا هنگام فجر صادق* است.

*فجر صادق در مقابل فجر کاذب است. فجر کاذب نوری است که به درازا در آسمان پدید می‌آید و به جای پهن شدن بر روی افق، به صورت عمودی به سمت بالا انعکاس می‌یابد. فجر صادق زمان است که نور سفید متصل به سطح افق با شدت کم طلوع کرده و در افق پراکنده می¬شود و باگذشت زمان، شدت نور آن بیشتر می¬شود. بدلیل ضعیف بودن فجر صادق، مشاهده آن نیازمند داشتن افق شرقی کاملا باز و تاریک است ؛ با توجه به اینکه تشخیص دقیق طلوع فجر سخت است ، جهت رعایت احتیاط، حدود ده دقیقه بعد از شروع اذان از رسانه ها، نماز صبح خوانده شود.

جواب سلام هنگام نماز

سؤال3: اگر کسی که به جای «سَلامٌ عَلَیکم» از لفظ «سلام» خطاب به نمازگزار استفاده کند، جواب سلام واجب است؟ کیفیت جواب به چه صورتی باید باشد؟

جواب: اگر عرفاً به آن، تحیت و سلام گفته شود، جواب دادن واجب است و بنابر احتیاط، جواب باید به گونه ای باشد که کلمه "سلام" مقدم باشد ؛ مثلاً بگوید: "سلام علیکم" یا "السلام علیکم" و نباید علیکم السلام بگوید.

جا به جا گفتن ذکر رکوع و سجده

سؤال: اگر ذکرهای رکوع و سجده را به جای یکدیگر بگوییم، اشکال دارد؟

جواب: در صورتی که سهواً باشد اشکال ندارد، همچنین اگر عمداً و به قصد مطلق ذکر خداوند (عزوجل) بگوید، نماز صحیح است اما ذکر مخصوص رکوع و یا سجده را نیز باید بگوید.

خواندن نماز عشا پیش از نماز مغرب

سؤال4: اگر نمازگزار پیش از خواندن نماز مغرب، سهواً مشغول نماز عشا شود و در بین نماز بفهمد که اشتباه کرده چه وظیفه ای دارد؟

جواب: چنانچه به رکوع رکعت چهارم نرفته است، باید نیت را به نماز مغرب برگرداند و نماز را تمام کند و سپس نماز عشا را بخواند. اما اگر به رکوع رکعت چهارم رفته بنابراحتیاط باید نماز را تمام کند، سپس نماز مغرب و عشا را بخواند.

بلعیدن خرده های غذا هنگام نماز

سوال5: آیا در هنگام نماز، خوردن و آشامیدن و یا بلعیدن خرده های باقی مانده در دهان، جایز است؟

جواب: خوردن و آشامیدن در حال نماز، آن را باطل می کند چه کم باشد یا زیاد، ولی فرو دادن خرده های غذا که در گوشه و کنار دهان باقی مانده یا مکیدن شیرینی قند و شکری که اندکی از آن در دهان هست، موجب بطلان نماز نمی شود.
همچنین اگر سهواً یا از روی فراموشی چیزی بخورد یا بیاشامد به شرطی که از صورت نماز خارج نشود، نماز باطل نمی شود.

وظیفه نمازگزار هنگام شک مبطل

سوال6: اگر هنگام نماز یکی از شک هایی که نماز را باطل می کند، برای کسی پیش آید آیا می تواند در همان لحظه نماز را رها کند؟

جواب: بنابر احتیاط نمی تواند بلافاصله نماز را رها کند بلکه باید قدری فکر کند تا شک پابرجا شود (یعنی یقین یا گمان به یک طرف پیدا نکند) و آنگاه رها کردن نماز مانعی ندارد.

کیفیت نماز استیجاری

سؤال7: آیا برای نماز استیجاری به جا آوردن مستحبات متعارف مانند اذان و اقامه، واجب است یا اینکه می توان صِرفا به واجبات اکتفا کرد؟

جواب: اگر برای نماز استیجاری، شرط خاصی قرار نداده باشند بر اجیر فقط لازم است که نماز را با واجبات آن انجام دهد.

موارد سجده سهو

سؤال8: سجده سهو در چه مواردی واجب است؟

جواب: نمازگزار باید برای پنج مورد پس از سلام نماز، دو سجده سهو به جا آورد:
1. در بین نماز، سهواً حرف بزند.
2. در نماز چهار رکعتی، پس از سجده دوم، شک کند که چهار رکعت خوانده است یا پنج رکعت.
3. تشهد را فراموش کند
در دو مورد هم احتیاط واجب آن است که دو سجده سهو به جا آورد:
4. یک سجده را فراموش کند.
5. در جایی که نباید سلام نماز را بگوید، سهواً سلام دهد.

کیفیت سجده سهو

سؤال9: کیفیت سجده سهو به چه شکل است؟

جواب: برای سجده سهو باید پس از سلام نماز فوراً به نیّت سجده سهو، پیشانی را بر چیزی که سجده بر آن صحیح است بگذارد و بنابراحتیاط بگوید: «بسم اللّه و باللّه، السلام علیک ایها النّبیُّ و رحمة اللّه و برکاته» سپس سر از سجده بردارد و دوباره به سجده رود و ذکر سجده سهو را تکرار کند ؛ آن گاه سر از سجده بردارد و تشهد بخواند و سلام دهد.

تقدیم نماز قضا بر ادا

سؤال10: اگر نماز قضا به عهده شخص باشد، می تواند ابتدا نماز واجب یومیه را بخواند و پس از آن نماز را قضا کند؟

جواب: کسی که نماز قضا دارد، می‌تواند نمازی که اکنون بر او واجب شده را بخواند ؛ ولی احتیاط واجب آن است که اگر فقط یک نماز است ابتدا نماز قضا را به جا آورد ؛ به خصوص اگر نماز قضا مربوط به همان روز باشد.

فراموش کردن نماز آیات

سؤال11: اگر شخصی نماز آیات را فراموش کند و یا پس از زلزله و مانند آن متوجه شود، خواندن نماز آیات بر او واجب است؟

جواب: اگر از سایر حوادث – به جز خورشید گرفتگی و ماه گرفتگی - در وقت آن مطلع شود و نماز آیات را - هر چند بر اثر فراموشی - نخواند، باید نماز آیات را به جا آورد اما اگر در وقت آن مطلع نشده و پس از حادثه فهمیده ، احتیاط واجب آن است که آن را به جا آورد.

شرایط امام جماعت

سؤال12: امام جماعت چه شرایطی را باید داشته باشد؟

جواب: امام جماعت باید عاقل، عادل، شیعه دوازده امامی و حلال زاده و بنابر احتیاط، بالغ باشد، و نماز را صحیح بخواند و اگر مأموم مرد است امام هم مرد باشد.

مقدار فاصله در نماز جماعت

سؤال13: حداکثر مقدار فاصله برای صحت اتصال در نماز جماعت چه مقدار می تواند باشد؟

جواب: فاصله امام جماعت و مأموم و فاصله صفوف جماعت نباید زیاد باشد و احتیاط واجب آن است که فاصله محل سجده مأموم و محل ایستادن امام و همچنین محل ایستادن صف جلو با محل سجده صف بعد، بیشتر از یک گام بلند (حدود یک متر) نباشد.

واسطه شدن کودک در اتصال جماعت

سؤال14: آیا حضور کودک نابالغ در صف نماز جماعت، مانع اتصال است؟

جواب: اگر واسطه اتصال در جماعت، کودک نابالغ باشد، چنانچه بدانند نماز او صحیح است، می توانند اقتدا کنند و به جماعت نماز بخوانند.

ملحق شدن به نماز جماعت در رکعت سوم یا چهارم

سؤال15: اگر مأموم در بین نماز، به جماعت ملحق شود و به خیال اینکه امام در رکعت اول یا دوم است، حمد و سوره نخواند و سپس بفهمد امام در رکعت سوم یا چهارم بوده، چه وظیفه ای دارد؟

جواب: اگر پس از رکوع بفهمد که در رکعت سوم یا چهارم بوده، نمازش صحیح است ؛ ولی اگر پیش از رکوع بفهمد باید حمد و سوره را بخواند، و اگر وقت ندارد باید فقط حمد را بخواند و در رکوع خود را به امام برساند.